

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 8 K
pol leta . . . 4 „
četrt leta . . . 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna izvršenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

„Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani
registrirane zadrage z omejenim jamstvom
ki bo

dne 7. aprila 1909 ob pol 11. do-
poldne v Ljubljani, Gradišče št. 4.

DNEVNI RED:

- I. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
- II. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1908.
- III. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
- IV. Predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička.
- V. Volitev v upravni svet.
- VI. Volitev v nadzorstvo.
- VII. Slučajnosti.

Za upravni svet:

Luka Jelenc
predsednik.

Karel Wider
član upr. sveta.

Kranjska politika in učiteljstvo.

(Konec.)

Nedavno sem v „Domoljubu“ bral tudi, da država nima nobene pravice do odgoje in šol, oboje se mora državi iztrgati iz rok. Sedanjí šolski zakon je brezverski in krivičen. Komu naj sedaj človek verjame? Mi smo prisegli zvesto izpolnjevati svoje stanovske dolžnosti po sedanjem šol. zakonu in tako tudi po svojih skromnih močeh delamo. Sedaj nam nje jasno, čemu nam vedno meče klerikalizem brez-

verstvo pred oči in nas kot take črni pred narodom. Mi smo na večne čase zapisani vragu in večnemu pogubljenju, ker lepo učimo, zvesto izpolnjujemo svoje stanovske dolžnosti, delamo in živimo v zgled mladine itd. — pa vse to ni nič, ker država nima pravice do odgoje in šolstva, marveč sam klerikalizem. „Domoljub“ trdi tako, mora biti že res, saj nikdar ne zlaže, obrekovati pa že tako ne sme katoliški list, to je izključeno. Kaj bo z nami? Zmeraj nas ima v žehti, pa nobeden se noče poboljšati, marveč se več od njih gredrže zapeljivati nerazsodne in nesavedne kmete k nepokorščini.

Pred več leti sta oba imenovana lista ne-
prestano pisala, da je vera v nevarnosti, vedno je bila na vrsti brezverska šola, brezversko liberalno učiteljstvo, in brezverstvo povsod. . . No, sedaj je naš klerikalizem prišel do korita in je pozabil na brezverstvo. Že 40 let poučuje brezversko učiteljstvo po brezverskem šol. zakonu, a naš narod je še vedno veren, tako da je klerikalizem sedaj iz polnega korita, pa nobenemu drugemu ničesar ne privoščí. Ali ni čudno to brezverstvo?

Zmotil sem se; še se bere tupatam o brezvernih, a ti so daleč od nas, tam nekje na Francoskem. Vse dogodke proti veri in duhovščini na Francoskem se naslikajo z živo barvo našemu nevernemu ljudstvu v dušno hrano na katoliški podlagi z opombo: Taki so tudi naši liberalci!

Naše verno ljudstvo gleda te črne naslikane strahove, a videti jih ne more, ker jih nikjer ni. — Naši liberalci so verni katoličani z edino izjemo, da niso kimovci v prosvetnih zadevah našega klerikalizma.

Razporoka, svobodna šola in ločitev cerkve od države so tisto trobilo, s katerim ne-
prestano straši naš klerikalizem naše ubogo ljudstvo in s tem ga drži v sponah. Pa naprednjaki se ne ozirajo tudi na to prav nič. Še na misel ne pride nobenemu, ločiti se od svoje zakonske dvojice in vzeti drugo, saj mu je še ena preveč. Piše se res tupatam za kratak čas kaj o tem, a papir je potrpeljav, do izpolnitve ne pride pri nas v katoliški Av-

striji nikdar, to ve naš klerikalizem prav dobro, pa njemu je vsaka oglodana kost za obrekovanje dobra.

Naš klerikalizem nima večjega strahu, kakor priznanje liberalcev za katoličane. Katoličan in ne biti v posvetnih zadevah klerikalizmu kimovec, to je skrajna predrznost, hianavščina — brezverstvo prve vrste. Le berite, gospod urednik, 49. št. „Slovenca“, če ne verjamete! Če se mi napredni učitelji javno priznamo za katoličane ali ne, smo v očeh našega klerikalizma vseeno brezverci; ker priznavamo svobodno šolo na sedanjem šolskem zakonu, ki je od papeža nepreklicano proklet. Ta je postavil učiteljstvo na svobodno nogo, ki ni več hlapec gotovih duhovskih gospodov kakor nekdanj — in to je tista sveta jeza, zaradi katere nas klerikalizem smrtno sovraži, preganja, opravlja, denuncira ter škoduje, kjer le more. Pravi, da hočemo vreči Boga iz šole, duhovne prepediti in bogsigaveti še kaj. Če ga pa vprašamo, kdo je pa tisti, z imeni na dan! — je tih kot grob. A v kljub vsemu temu se priznavamo javno za prave katoličane, želimo dati Bogu, kar je božjega, cesarju kar je cesarjevega. Mi verujemo, da ima cesar pravico dajati postavbe, kar klerikalizem zanika in zametuje, čeprav je to v velikem nasprotju z učečo cerkvijo. In sedaj naj javnost sodi, kdo je brezverec!

Ločitev cerkve od države spada strogo pod svetno zadevo.

Verska resnica ni, da bi morale države duhovščino vzdrževati.

V Zedinjenih državah v Ameriki je cerkev ločena od države — pa kako krasno tam uspeva! Dr. Krek je sam v državnem zboru izjavil, da bo treba resno misliti tudi pri nas v Avstriji na ločitev cerkve od države. In dr. Krek je politik, duhoven, demokrat in prvak v S. L. S. Iz tega se razvidi, kakšne otročarije piše naš klerikalizem.

Predaleč sem zašel, gospod urednik, nisem mislil počastiti g. dr. Lampeta s tako dolgo polemiko. Ker dobro vem, da Vas ima v žlečodu in z Vami vse Vaše privržence, saj je še nedavno pisal, da je „Učit. Tov.“ pred

časom še huje pisal proti klerikalizmu kakor „Slov. Narod“. Povedali ste mu jih veliko resničnih in pravih, a na vse to Vam ni hotel dati odgovora, ker ga ni mogel. Zaman ste objavili, da hočete vse preklicati, ako ste v zmoti — klerikalna breca je bil odgovor. Rado-
veden sem iztikal po „Domoljubu“ in „Slovenecu“, po odgovoru, pa ga ni bilo in ga tudi sedaj ne bo. Resnica je samo ena, in ta je na naši strani.

Jaz sem mnenja, da je pametna opozicija potrebna pri vsaki stranki. Klerikalizmu je treba povedati v obraz, kar mi mislimo, če ne, bo mislil v svoji prenapeti vsemogočnosti, da se ga bojimo, ker nas misli sestraditi. Ako ne vržete dopisa v koš, Vam bom o priložnosti še kaj drugega sporočil. Do takrat Vas pozdravljam!

Učitelj-katoličan.

Goriške šole in Nemci.

Gorica, 12. marca 1909.

Vsak, kdor pozna količkaj razmere na Goriškem, piše „Soča“, ve, da so srednje šole v naših krajih pravzaprav le za Nemce. Učni jezik nemški, učne osebe trumoma nemške — za slovensko dečo nič. A to še ni zadosti! Na teh šolah se poučuje — tudi slovenščina, oziroma italijanščina. In to je zbadlo naše sosede na severu v oči, češ tega ni treba.

Na realki in gimnaziji v Gorici imamo kurze za italijanski in slovenski jezik. Kdor se hoče naučiti jezikov, ima prilike dovolj, ne le v kurzi, ampak tudi med ljudstvom. A vse to seveda ni nič. Nemci še nimajo dovolj kruha v naših krajih, ne izpodjedajo še zadosti naših sinov, ki so se s trudom prikopali do študij in izpitov, ne — še dalje naj gre ta krivični sistem.

Da bodo ti Benjaminčki lažje hodili doli v naše kraje, za to mora skrbeti še naše šolstvo. Kurzi iz obeh deželnih jezikov naj bodo sedaj obligatni, in sicer skozi 8, oziroma 7 let, po 4, oziroma 3 učne ure na teden. „Zweck des Unterrichtes wäre, in der betreffenden Sprache Sprechen und Schreiben zu erlernen,

LISTEK.

Knjige „Slovenske Šolske Matice“ za I. 1908.

„Slovenska Šolska Matica“ je ravnokar razposlala svojim članom knjige za I. 1908. Oglejmo si jih po vrsti!

I.

Pedagoški Letopis.

Uredila H. Schreiner in dr. Jos. Tominšek. Naslovljena „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Na uvodnem mestu je priobčen spis „Ob 60 letnici Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.“ Spisala A. Štupca.

Spis povečuje osebnost in vladarske vrline našega cesarja. Za Pedagoški Letopis bi bila umestnejša slika kulturnega zlasti šolskega razvoja in napredka v Avstriji sploh in v slovenskih deželah posebej pod vladno visokega jubilarja.

V članku „Prirodoslovje“ govori prof. Fran Hauptmann o načelih, ki se uvažujejo v metodiki prirodopisnega pouka. Ta načela so: 1. načelo nazornosti, 2. načelo koncentracije, 3. načelo praktičnosti.

Nadalje govori članek o tem, kako se je gojila zadnji čas prirodoslovna veda in nje pouk na Slovenskem. Tu je zaznamovati le skromen napredek. — V III. delu govori pisatelj o prirodoslovnem slovstvu v čeških šolah, odkoder dohajajo pač veselejša poročila. Končno poroča pisatelj o W. Weilerja prirodoslovni knjigi z barvastimi slikami. — V celoti je Hauptmannov spis informativnega značaja.

Rudolfo Franjin Magjer objavlja „Prije gled hrvatskih pedagoških časopisa za god. 1908.“ — Po kratkem uvodu prihaja pisatelj do navajanja teh časopisov. Pri vsakem omenja urednike in glavne sotrudnike ter smeri in načela, ki jih zastopa dotični list. Hrvško učiteljstvo ima 10 takih listov.

Ta dva članka sodita pod poglavje „Pedagoško slovstvo.“

V razpredelku „Razprave“ čitamo poročilo „Prvi avstrijski shod za otroško varstvo“, napisal Franc Milčinski. — Ta shod, čigar glavne misli so očitane v tem spisu, pomenja važno postojanko v stremljenju za otroškim varstvom. Hvaležni smo pisatelju, da nas je seznanil s tem.

Srednješolsko učiteljstvo bo zanimal spis prof. dr. Jos. Tominška: „Preosnova avstrijskih srednjih šol.“ Ob zaključku svojega poročila o veliki avstrijski šolski reformi postavlja pisatelj iz lastnega prepričanja meje in smotre, preko katerih ne bo uspešno prišla nobena reforma.

„Hrvatski narodni vezovi“ se imenuje razprava, ki jo je napisala odlična hrvaška strokovnjakinja Jelica Belović-Bernadzikowska. Spis, ki ga pojasnjujejo ilustracije, naj pazno čitajo učiteljice ženskih ročnih del. Pa tudi sicer je za vsakogar zanimiv, ker je pisan — kako bi rekli? — z idealnim umevanjem umetniškega ženskega ročnega dela.

Na tretjem mestu tega razpredelka so priobčene teme in teze poročil pri društvenih in okrajnih učiteljskih skupščinah leta 1908., ki jih je z znano spretnostjo in natančnostjo sestavil Jakob Dimnik. — 21 strani je napolnjenih z drobnim tiskom — dovolj glasna priča duševnega dela slovenskega učiteljstva v enem letu!

V Letopisu pogrešamo biografijo pok. tov. Vekoslava Strmška, ki je bil odbor-
nik in ustanovnik ter sploh velik propagator „Slov. Šolske Matice“.

Društveni tajnik Fr. Gabršek objavlja poročilo o delovanju „Slovenske Šolske Matice“ leta 1908. ter imenik društvnikov, ki jih je bilo 1561, za 33 manj nego l. 1907. Največ članov šteje Štajersko (565), potem pride Kranjsko (544), potem Goriško (313), Trst z okolico (63), Istra (35), Koroško (34) in razni kraji (7). Nekateri okraji imajo ne-
verjetno malo članov.

V splošnem je VIII. Pedagoški Letopis lepa, zanimiva knjiga, zrcalo resnega strem-
ljenja „Slovenske Šolske Matice“. — „Učitelj-

auf jede grammatikalische und sonstige philologische interessante Einzelheit einzugehen, müßte verboten sein!

Tako torej! Nekak jezik za dekline in hlapce naj bi se mlatil skozi osem let. Da se ne bi Mihil preveč trudil, mora odpasti vsak natančnejši pouk. Zakaj tudi ne! Saj je dovolj, da zna Nemec reči „Dobra večer“ in da ve, kaj se pravi „in der Save fischen“ (Savo ribati!!!), potem je dovolj — za naše kraje.

No, najlepše še pride. Recimo, da se ustanove taki kurzi, tedaj je pač pouk v materinščini za Slovence in Italijane — odveč! Saj imamo kurz, čemu še pouk v materinščini. „Der Unterricht der Italiener, beziehungsweise der Slovenen in ihrer Muttersprache könnte entfallen.“

„Grazer Tagblatt“, ki je sicer že napisal dokaj nesramnih člankov proti nam in tudi proti Italijanom, je dosegel v svojem članku dne 4. t. m. svoj vrhunec. Na slovenskih in italijanskih tleh naj se slovenska in italijanska mladina uči materinega jezika šele v kurzi za Nemce! Ali si je mogoče misliti večjo nesramnost?

To bore malo, kar imamo na naših primorskih šolah, še to nam hočejo sedaj iztrgati; mi naj bi vzdrževali šole tu za Nemce in naša mladina bi se svojega jezika ne smela poznati!

Pa saj so te šole že tako — nemške — „Deutscher Besitzstand“ — zakaj člankar pravi dalje: „Die Aufgabe der deutschen Schule ist es gewiß nicht dafür zu sorgen“ (namreč na materinščino naših otrok). Tako je stvar sedaj!

Čas je, da se enkrat tudi Italijani zga-nejo, zakaj njih se ravno tako tiče kot nas. Naj bi se združili in zahtevali svoje srednje šole. Združeni bi že lahko imeli v Gorici slovenske in italijanske srednje šole, tako nimamo takih šol in še tisto mrvo nam hočejo odnesti.

Jezik nam hočejo ugrabiti popolnoma, oni se hočejo še bolj razšepiriti po naših krajih, domačin pa naj gleda lepo od strani. Zanj kmalu ne bo več kruha v domovini. Tujci s severa rinejo vedno bolj doli, mi naj jih takorekoč še podpiramo pri tem, skrbimo naj jim za šole in pouk, da nas bodo še bolj nadlegovali in uničevali.

Zadnji čas je! Odločnosti je treba, na krov, do zadnjega moča; zakaj drugače se res dvigne nekega dne tisti Bismarkov most od Severnega morja do Adrije, o katerem sanjajo Nemci že leta in leta.

* * *

Gorica ima mnogo potrebnih in nepotrebnih društev. Pravi unikum med njimi pa je društvo „Südmark“, ki ji je glavni namen: boj slovenstvu na vsi črti!

To društvo podpira vsakogar, ki dela za razširjenje nemštva bodisi s kakršnimikoli sredstvi.

In da prosluli nemški most do Adrije ni samo fraza, o tem pač na ves glas vpije pred kratkim porojena organizacija „K a r s t g a u“, ki je z njo „Südmarka“ pod svoje okrilje vzela zlasti slovenstvo na Kranjskem in Primorskem! — Duša vsaj goriški sekciji „Südmarka“, temu odločno bojnemu društvu — pa so c. kr. nemški uradniki, zlasti c. kr. nemški profesorji na gimnaziji in realki.

„Ska tiskarna“ je dala knjigi solidno in elegantno zunanjo opremo, tako da tudi to delo hvali svojega mojstra.

II.

Šola in dom s posebnim ozirom na roditeljske večere.

Napisal Dragotin Pribil, c. kr. vadniški učitelj in šolski nadzornik v Krku (Istra). — Uredil dr. Fran Ilesič. — Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Ta knjiga je nadaljevanje lani izdanega Pribilovega dela, in sicer je to praktični del, obsegajoč 86 strani.

Na naslovni strani ni prav točno označeno, kako je nastala ta knjiga. V resnici je le zbirka raznih, deloma že objavljenih predavanj pri roditeljskih večerih, ki jih tovariši in tovarišice prirejajo s hvalevredno požrtvovalnostjo.

Taka predavanja dosežajo svoj pravi namen na dva načina, in sicer svoj ožji namen tako, da jih pri roditeljskem večeru poslušajo in si jih zapomnijo dotičniki, tamkaj zbrani

Vprašamo, kako naj tak profesor navaja učena do narodne strpljivosti, kar s tolikim poudarkom priporoča učna uprava, če je strupen, da, s mrtim sovražnik narodnosti svojih učencev?

Tak vzgojevalec je pač živo protislovje! Tako se nikakor ne izpolnjujejo glavni principi zdrave pedagogike. A Nemcu je dovoljeno vse, medtem ko bi Slovenceu takoj — zadržali vrat. Poznamo pre-dobro to dvojno mero!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja: K 42.412'92.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njih-ovim vdovam in sirotam na Kranjskem, ima v sredo, dne 7. aprila 1909 dopoldne ob pol deseti uri v „Narodnem domu“ v Ljubljani svoj občni zbor po tem dnevnem redu:

1. Ogovor načelnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna.
5. Posamični nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti.
6. Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.), ter treh pregledovalcev računa zunaj odbora.

Društvo je imelo v 47. upravnem letu 116 članov ter 126.488 K 08 h imetja.

Narodna šola, društvo v podporo slovenskemu ljudskemu šolstvu, ima v sredo, dne 7. aprila 1909, ob 9. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Ljubljani svoj štirideseti občni zbor po tem vzporedju:

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Volitev 9 odbornikov. (Funkcionarje voli odbor sam.)
6. Volitev 3 preglednikov računov.
7. Nasveti.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 4. februarja in 4. marca. Obkraj je prihitelo nad 55% vseh udov. Nad tretjino udov je tovarišic in v istem odnosu so se tudi udeležile zborovanj. Vremena se jasnijo, in z zunanjo prirodo se zjasne tudi v društvu. Saj se bližamo vstajenju!

Pelo se ni; zopet je donela v pevski sobi — grobna tišina! Upajmo, da zadnjikrat! Pesmi se naj dajo na program, ki se objavi z uro vred. Tov. pevovodja — težavna je tvoja naloga, a premišljuj, kako se reši ta vedno namigavana, a nikdar še rešena uganka. Uspeh ti bo v hvaležno zadovoljstvo.

Zborovanje dne 5. februarja je sklenilo, da se naroče potom socialnega odseka Slovan. Ljubljanski Zvon. Slovenska Šolska Matica, Popotnik, Slovenska Matica in Hrvatska Matica.

Ker ni bilo dopisov, je potem precej predaval tov. Ogorelec „Kako zbudimo starše za šolo?“ — na podlagi teh-le tez:

1. Pouk bodi le sredstvo k vzgoji!

starši, svoj širji namen pa tako, da objavlja predavanja „Domače ognjišče“, ki ga bero starši in vzgojevalci slovenske mladine širom slovenske zemlje. Predavanja, zbrana in objavljena v tej knjigi, morejo imeti — ker jih čita samo odbran krog — namen, da podajajo ne-kake vzorne slike, oziroma vzore takih poljudno-vzgojenih in poljudno-znanstvenih razprav, ki naj služijo prirediteljem in prirediteljem roditeljskih večerov (sestankov) kot podlaga za predavanje, primerno dotičnemu kraju in dotičnim razmeram.

V ta praktični del Pribilovega dela nas uvaža predavanje sodnega tajnika Frana Milčinskega: „Društvo za otroško varstvo, njega pomen, namen in ustroj“. — Iz za preteklega leta so ustanovili po slovenskih krajih že vse polno taci družtev; skoro ni sodnega okraja brez svojega društva. Prav je tako! Zamenjane, propadle mladine je dosti, preveč. Taka društva jo rešujejo dovajajo na prava pota. S svojimi sredstvi in s svojo ljudomilostjo

2. Ker nam je poučevati naraščaj kmetiškega stanu, se moramo ozirati na višji stop-nji pri vsaki priliki na potrebo tega stanu ter vpletati primerne pogovore.

3. Učitelj naj vpleta pouk v kmetijstvu posebnosti pri raznih prilikah med letom.

4. Poučujmo o potrebi domače industrije in ustanavljajmo posojilnice.

5. Učiteljice se naj ozirajo osobito s tem na potrebe kmetiškega stanu, da poučujejo posebno dekleta v raznih vprašanih gospo-dinjstva.

Brez debate in z aplavzom se je zahva-lilo poslušateljstvo za to predavanje.

Nato je določilo društvo Sv. Barbaro v Halozah za kraj prvega roditeljskega sestanka. Mnogo uspeha!

Zanimiva je bila vprašalna skrinjica: A) Ali sme odvzeti krajni šolski svet učitelju za-gotovljeno stanovanje in ga drugemu dati? (Učitelj je stanoval že dlje časa v njem; uga-jalo pa je stanovanje drugemu, in ta je sitna-ril zanj pri krajnem šolskem svetu.) Po živahni debati smo sprejeli te točke:

1. Ako je bila služba razpisana s sta-novanjem, ga mora krajni šolski svet tudi dati.

2. Učitelj ostane v stanovanju — ako hoče — dokler je tam v službi.

3. Prav dobro je, če se sklene s krajuim šolskim svetom pogodbo.

B) Učiteljsko društvo naj bi nudilo vse-stransko izobrazbo, posebno pa v govorništvu, ki ga vsak učitelj tako nujno potrebuje. Kako bi bilo mogoče to doseči?

Odgovor. Vsak je dobrodošel, vsak sme prostovoljno s kakim predavanjem na oder. Tema se naj odda s podpisom predsedniku pred zborovanjem v vprašalno skrinjico in velja za predavanje v prihodnjem zborovanju.

Tov. Zunkovič je natanko razjasnil s sliko na deski varčevanje v ljudski šoli. Navajamo mladino k varčnosti!

* * *

Priroda ni nudila posebnega vremena 4. marca, in vender se je polnila zborovalna soba v okoliški šoli. Prihajali so tovariši, tova-rišice drug za drugim, mirno, resno, veselo, tiho — vsak po svojem temperamentu; pri-hajali so tovariši, tovarišice, ki jih še nismo videli v svoji sredini pri zborovanjih — a vsem vtisnjen v lice pečat zavednosti, pričakovanja, važnosti, pozornosti. Saj so vabila tako inten-zivna, obljudljajoča, da celo okr. šol. svet je dovolil dopust vsem onim, ki bi sicer morali ta dan poučevati, a se udeležijo zborovanj. — 7 novih udov — 3 + 4 — je pristopilo k društvu, imeli smo tudi goste.

Ko je minula seja vrtnarskega odseka v posebni sobi, je ob pol 11. pozdravil tov. pred-sednik 55% vseh udov „Želim, da ostanete vsi zvesti učit. društvu, ki naj nam bo duševno središče, izvir, iz katerega bi zajemali novih moči za izpolnitev, delo in napredek!“

Neprijeten vtis je naredilo dejstvo, da se ni nihče oprostil izmed odsotnih udov, niti oba tajnika v tej točki je torej nazadovala di-sciplina; brezbriznost posamnih nekaterih naših članov še ni odnehala. Želeti moramo, da budi vsak ud te zaspance in jih pridobi za dru-štveno delovanje v korist svojega stanu. Naj nihče ne reče: „Ako bom po drugih opravi-lih ravno isti dan v mestu, pridem k zborovanju.“ Temveč: „Kadar pojdem k zborovanju opravi-m še druge posle.“

Ker sta tajnika molče odložila tajništvo, se volita v to učiteljici Bezjak in Duller, obe od Sv. Vida.

Tvrdka „Landwirtschaftliche Auskunft-stelle des Kalisyndikates — Graz, Rauber-gasse 11 — daje brezplačno umetna gnojila za šolske vrte.

„Spalke in Kluge“ — Photographische Kunstanstalt, Beethovenstraße 27 — sta zalo-žila fotografije dež. nadzornika Končnika.

Na dopis učit. društva za laški okraj se je sklenilo, da odstopi to zadevo društvu učit. društva stalnemu odboru in ako se ne ustreže želji učiteljskega, se vrne zadeva vodstvu učitelj-skega društva in se potem postopa v zmislu okrožnice.

opravljajo delo, ki je pravzaprav dolžnost države. Mnogo je staršev, ki imajo s svo-jimi otroci dela in stroškov nad svoje moči, pa še žrtvujejo določene zneske, da pomagajo zapuščenim mladini zagotoviti življenje in eksis-tenco, vredno človeka.

To bi bilo — kakor rečeno — dolžnost države. Zakaj ako hoče država imeti zdravo, krepko in zadovoljno ljudstvo, mora mu dati pogoje, da se razvije in napreduje v gmoetnem in kulturnem pogledu. Država pa vali vso skrb na rame državljanov, da žanje potem sama, kar sejejo drugi. Kaka je skrb države, za ubožno in trpeče ljudstvo za osirotelo mladino, naj kaže samo en primer.

V Idriji, kjer je vse polno bednega ljud-stva, so hoteli ustanoviti ljudsko in dijaško ku-hinjo, ki bi bila za rudarsko mesto prava do-brota. A zaman so trkali pri državi za pomoč, notabene pri državi, ki ima od idrijskega rud-nika milijone dobička. Ona ista država pa je takoj dala lani ljubljanskim bogatim uršu-

V zmislu okrožnice vodstva „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ z dne 13. februarja 1909 — je opozoril tovariš predsednik na vse-štajerski učiteljski shod o Veliki noči in na morebitni, oziroma zaželjen koncert o priliki zborovanja avstr. jugoslov. učit. društev. (Do-bro bi bilo, da bi pisal vsak še v tem mesecu na predsedništvo, ali je pevec ali ne, kaj poje, in ako je godbenik ali ne in kateri instru-ment igra.)

Naše društveno stanje pa je takole: skup-nih dohodkov 210 K 15 h, skupnih stroškov 170 K 32 h.

Z napeto pozornostjo je poslušalo učitelj-stvo izvajanja potovalnega učitelja „Zadružne Zveze“ v Celju, g. M. Stiblerja, ki je podajal praktične migljaje iz svoje teme „Učiteljstvo in zadružništvo“. Opominjal je tudi, da se naj bi uvedel pouk o zadružništvu tudi na učiteljska. Po zahvalnih besedah predsednikovih je obljubil g. S.: „Na snidenje pri majniškem izletu z novim predavanjem o slovenskem za-družništvu.“

Vprašalna skrinjica je provzročila živahno debato:

A) o reviziji počitnic. Poudarjalo se je z raznih strani po vsi pravici, da so počitnice za učitelja in učence, ne pa za kmeta, a pri-pomnilo se je, da zahteva agrarna stranka uvedbo prejšnjih počitnic na škodo duševnemu in telesnemu razvoju učencevemu; končno se ta razprava prepusti le krajnim šolskim sve-tom in učiteljskim zborom.

B) Drugo vprašanje je učinilo resolucijo, da naj zaznamuje okr. š. svet s črko „N“ vse one odloke, ki spadajo v zbirko normalij.

C) Izmed načinov, kako se naj poprav-ljajo a) spise vaje, b) lepopisje je odobrilo učiteljstvo način, da se doma popravlja v iz-venšolskem času in se potem skupne in po-sebne napake pogovori skupno in popravi na šolski deski, a učenci tudi v zvezkih. Primeren je časih tudi način, da popravlja otroci drug drugemu; tedaj pa mora učitelj še enkrat pre-gledati doma zvezke.

Izmed zemljevidov Evrope se je priporo-čal Hardtov-Orožnov: 14 K.

Najbrže se priredi majniški izlet, a pri-hodnje zborovanje določi, predsedništvo.

Zborovanje je dila izborna disciplina; želi se le, da prihodnjič nihče ne izostane brez tehtnih vzrokov, ako bi pa komu bila ude-ležba nemogoča, da se opraviči.

Z iskrenim „Na snidenje!“ se je napotilo učiteljstvo k skupnemu obedu, a člani social-nega odseka so imeli še kratko tajno sejo.

D—r.

Ormoško okrajno učit. društvo je imelo 11. pret. m. v ormoški okoliški šoli svoje glavno zborovanje, ki se ga je udeležilo 66% društvenikov. Nanovo je pristopila gđ. Marija Velnarjeva učiteljica pri Bolfenku.

Iz tajnikovega poročila je posneti, da je društvo v pretečenem letu štelo 34 rednih udov, 3 izredne ude, in 5 častnih udov skupaj 42. Od slovenskih učiteljev in učiteljic je v okraju 8 neudov. Vseh 4 zborovanj se je ude-ležilo 11 udov, in sicer 7 tovarišev in 4 tova-rišice, nobenega zborovanja se niso udeležili 3 udi, in sicer 1 tovariš in 2 tovarišici. Pre-davanj je bilo 7.

Blagajniška knjiga kaže 265.74 K pre-jemkov in 188.71 K izdatkov; ako se k čis-temu prebitku, ki znaša 77.03 K, prišteje še dolg 7 članov v znesku 30 K, znašajo aktiva 107.03 K.

Tov. Pesek je poročal „O našem polo-žaju“. Podavatelj je za svoje obširno, stvarno in velezanimivo predavanje žel splošno odobra-vanje. — Tov. Porekar je pojasnjeval namen „Lehrerhausvereina“ in je to društvo zaradi mnogih dobrot najtopleje priporočal.

Predsednikom je bil izvoljen, zopet dose-danji neomahljivi in spretni vodja našega dru-štva tov. Bapš, odbornikom pa tovariši Porekar, Preinal, Sijaneč, Kosi in Rosina.

Ta dan se je vršila tudi seja socialnega odseka.

Po zborovanju nas je tovariš-humorist Sijaneč z raznovrstnimi prizori iz življenja na-vzočega učiteljstva ormoškega okraja prav ime-nitno zabaval.

linkam 26.000 K, da si ustanove v Idriji svoj kloster!

Taka je torej vladna skrb! Če bi se rav-nali po njenem zgledu, bi ne imeli enega dru-štva za otroško varstvo in mladinsko skrb. Tako jih pa imamo že lepo število, ker nas vodijo človekoljubni nagibi in nam pretresa srca beda, ki tišči k tlom ubogo človeštvo!

Ostali del Pribilove knjige so napolnili s svojimi doneski Janko Levstik, Andrej Rapè, Ljudevit Stiasny, Janko Li-kar, dr. Janko Bezjak, Karel Hume-k in zobozdravnik dr. E. Bretl. Objavljen je tudi govor rajne gospe Olge Kobauove o dekliski vzgoji. Tako je „Slovenska Šolska Ma-tica“ tej vzorni kolegiji in pospeševalki stika med domom in šolo postavila spomenik v svoji publikaciji.

Tudi to knjigo je natisnila „Učiteljska tiskarna s splošno priznanim okusom.

(Konec.)